

ZŠ Poznávání, s. r. o.¹

O ŠKOLE

ZŠ Poznávání se hlásí ke konceptu tzv. laboratorních škol. Jsme členy International Association of Laboratory Schools a zakládající členové Network of European Laboratory and University Schools. Mezi klíčové principy laboratorních škol patří I. inovace ve vzdělávání, II. spolupráce s vysokými školami a dalšími odbornými institucemi formou výzkumných studií, III. vzdělávání budoucích učitelů.

Naše škola má cca 130 žáků od 1. do 9. třídy. Klíčové vzdělávací principy, které propisujeme do našeho kurikula, zahrnují kognitivní přístup ke vzdělávání (realizovaný např. formou badatelské či projektové výuky), socioemocionální učení (např. za využití programů Skills Builder nebo KiVa) a participativní výuku (jež se daří nejen díky aktivnímu školnímu parlamentu, v němž zasedají žáci od druhé třídy). Wellbeing žáků i pedagogů je pro nás důležitou hodnotou.

Současně chceme žákům ukazovat, že učení má být celoživotní hodnotou, takže i naši pedagogové se stále snaží rozvíjet a učit se nové věci.

Vliv metodiky Skills Builder na výuku a život ve škole

Díky programu máme příležitost neustále přemýšlet o začlenění Skills Builderu do života školy. Nešlo o jednorázové proškolení či ojedinělý plán na zapojení Skills Builderu do výuky. Jde o kontinuální činnost, které se věnujeme pravidelně a stále zjišťujeme, v čem a jak se můžeme zlepšovat. O realizaci Skills Builderu pravidelně diskutujeme, sdílíme si nápady na různorodé činnosti s ním spjaté a ukazujeme si výstupy žáků.

Akcelerátor nám pomáhá být součástí komunity škol, pro které je rozvoj měkkých dovedností nedílnou součástí edukačního procesu žáků. Práce se Skills Builderem se pro nás stala běžnou rutinou. Všichni ve škole o něm přemýšlejí. K pracovním povinnostem všech pedagogů patří, aby byli s programem náležitě seznámeni a uvažovali o jeho průběžném využívání ve výuce.

1. zásada V jednoduchosti je síla

Ačkoli s měkkými dovednostmi pracujeme komplexně a průběžně, současně máme stanoveno na každý měsíc, které z nich budeme věnovat větší pozornost (v prosinci a lednu, stejně jako v květnu a červnu se pak věnujeme vždy jen jedné dovednosti v rozsahu dvou měsíců, neboť jde o dynamické období, kdy ve škole probíhá mnoho dalších aktivit, které je nutné distribuovat ve větším časovém rozsahu).

¹ Autorem textu je zástupce školy.

Jednoduchost spočívá v přístupu, kdy vždy primárně myslíme na jednu konkrétní dovednost, na ni zaměřujeme aktivity ve výuce, o ní hovoříme intenzivněji se žáky. Nenecháme se tedy zahltit komplexností programu, ale víme, že všechny jeho složky v průběhu školního roku projdeme a zpracujeme, a to od první do deváté třídy.

2. zásada Začněte včas a vytrvejte

Skills Builder realizujeme již třetím rokem, ale seznámili jsme se s ním dříve. Pokládali jsme však za důležité stanovit si srozumitelný systém implementace programu do výuky, proto jsme si zvolili cestu, že začneme s novým školním rokem. Na základě dohody celého týmu pedagogů a jejich společné práce jsme tak vytvořili systém, v němž se Skills Builderem pracujeme napříč všemi ročníky od září do června každého školního roku. Vytrvalost posilujeme pravidelnými společnými diskusemi. Víme, že je nutné si připomínat, jak a kdy s programem pracujeme, aby se z rutiny nestal nezájem.

Nedílnou součástí této zásady je také skutečnost, že všichni nově příchozí kolegové mají povinnost seznámit se s metodikou programu již před začátkem školního roku. V průběhu tzv. přípravného týdne pak s „nováčky“ v týmu plánujeme společné porady, při nichž si vysvětlujeme, jaké principy práce s programem využíváme a co se od nich jako vyučujících očekává. Jejich využívání Skills Builderu je průběžně podporováno a supervidováno, aby měli možnost si program náležitě zažít a stal se součástí i jejich výuky.

3. zásada Sledujte pokroky

Ve škole pracujeme pouze s formativním hodnocením, které je formulováno slovně. Ve zpětné vazbě žákům, která se vztahuje k jejich chování, k interakcím se spolužáky i pedagogy a ke komunikaci ve škole, se tak přirozeně popisují změny a pokroky, jichž dosáhli v oblasti měkkých dovedností. Toto hodnocení žáci prvního stupně ve stručné podobě slyší na konci každého týdne, propisuje se do diskusí na tripartitách (v prvním a třetím čtvrtletí) i do pololetního vysvědčení. Na druhém stupni pak příležitostně rezonuje podobná zpětná vazba v měsíčním hodnocení a rozvoj žáků je vždy zachycen ve zpětné vazbě k chování žáka na jeho vysvědčení.

Nedílnou součástí hodnocení je i sebehodnocení žáků, kterému předcházejí momenty, kdy si sami stanovují cíle, na něž se chtějí soustředit a jimž se chtějí ve výuce věnovat. Takto vznikají mnohé další příležitosti pro společnou diskuzi o pokrocích v rozvoji jejich měkkých dovedností.

4. zásada Zaměřte se na konkrétní dovednost a krok

Každé dovednosti je v průběhu školního roku věnován jeden měsíc. V prosinci a v lednu a v květnu a červnu je jedna dovednost procvičována v průběhu dvou měsíců, neboť jde o období dosti dynamické, mnohdy zkrácené prázdninami a jinými aktivitami školy.

Na počátku každého měsíce v rámci porad, které máme pravidelně každý týden, všichni třídní učitelé sdílí, na jakém kroku, resp. krocích se žáci jejich třídy nacházejí. V návaznosti na tuto pedagogickou diagnostiku pak prezentují, jak budou se třídou rozvoj příslušné dovednosti v průběhu měsíce posilovat a rozvíjet. Od dalších pedagogů, kteří ve třídě vyučují, se pak očekává, že v průběhu výuky svých vyučovacích předmětů budou příslušnou dovednost začleňovat formou doprovodu konkrétních studijních aktivit nebo v daném období přímo zadají úkol, který s dovedností souvisí, a žáci ho zpracovávají průběžně (např. v tomto školním roce vyučující českého jazyka zadali žákům vyšších ročníků, aby vymysleli krátkou rozhlasovou hru, na níž pracovali v průběhu února, kdy trénujeme kreativní dovednosti).

Současně je příslušná dovednost vizualizována žákům prostřednictvím loga dovednosti i jejího názvu, které jsou vyvěšeny ve společných prostorách školy i ve většině tříd. Dovednosti, jimž se věnujeme, jsou v příslušných měsících vypsány i v nástěnných kalendářích, které si na začátku každého školního roku necháváme tisknout v souladu s naším harmonogramem školního roku.

5. zásada Dovednosti pravidelně procvičujte

Výuka ve škole každý den začíná tzv. komunitním kruhem, který zpravidla probíhá individuálně v rámci tříd (na druhém stupni se někdy konají společné komunitní kruhy). Každý den v týdnu se komunitní kruh zaměřuje na konkrétní téma, přičemž ve všech třídách je stanoveno, že jeden den v týdnu se věnuje rozvoji měkkých dovedností a programu Skills Builder. Při těchto příležitostech si žáci procvičují konkrétní dovednost z metodiky programu či z jiných souvisejících aktivit. Nedílnou součástí je pak také reflexe zkušeností, které z aktivity vyplynuly.

Formou průběžného pojmenovávání příslušné dovednosti pak dále zvnitřňujeme její označení i význam. Pokládáme za velmi důležité a účinné i pravidelné začlenění slovní zásoby spjaté se Skills Builderem do komunikace se žáky a do práce ve všech vyučovacích předmětech. Nejde tak o ojedinělé zkušenosti žáků, ale o průběžné procvičování dovedností i způsobu přemýšlení a aktivní užívání slovní zásoby.

6. zásada Propojte dovednosti se životem mimo školu

O právě procvičovaných dovednostech informujeme také rodiče v týdenních zpravodajích, které zasíláme ve všech třídách. Mají tak příležitost se svými potomky hovořit o tom, co se ve škole děje, kde lze dovednost pozorovat v každodenním životě.

Žáci se v průběhu výuky účastní mnohých tzv. expedic, kdy navštěvují vzdělávací aktivity mimo školu. Při těchto příležitostech pravidelně procvičují své měkké dovednosti, když se musí projevovat v jiných než tradičních výukových situacích a interagovat s lektory či experty, kteří vzdělávání obohacují.

Těžiště implementace této zásady pak tkví v kariérovém poradenství a kariérovém vzdělávání, které probíhá v podobě pravidelných lekcí od šesté do deváté třídy. Měkké dovednosti jsou tématem, o němž v souvislosti s volbou profese i s kompetencemi spjatými s různými profesemi pravidelně hovoříme.

Žáci mají také opakované příležitosti sledovat měkké dovednosti při setkání se zástupci různých profesí. V osmé třídě se žáci účastní dvoudenního job-shadowingu, při kterém přímo v terénu sledují jimi vybranou profesi. Jejich úkolem je zpracovat podrobný profesiogram dané pracovní pozice a vést rozhovor se sledovaným pracovníkem. Pozorování a komentování projevů měkkých dovedností je nedílnou součástí reportu, který žáci zpracovávají.

V dubnu 2026 škola přivítala mezinárodní delegaci zástupců laboratorních škol (jednalo se o akci organizovanou International Association of Laboratory Schools). Mimo jiné jsme před tímto odborným plénem představovali využívání programu Skills Builder ve škole. Pro tyto účely se zapojily dvě žákyně osmé třídy, které program (v angličtině!) velmi srozumitelně a zevrubně popsaly. Dále pak zorganizovaly konkrétní aktivitu pro rozvoj kreativního myšlení a provedly ji celou skupinu. Samy tak prokázaly vyspělou úroveň prakticky všech měkkých dovedností z programu. Všichni dospělí kolegové jejich prezentaci i workshop velmi ocenili.

Plány rozvoje měkkých dovedností do budoucna

Skills Builder se stal běžnou součástí našeho kurikula. Máme ho zapracovaný do školního vzdělávacího programu a při tvorbě nového školního vzdělávacího programu, který bude vycházet ze současných revizí kurikula, plánujeme tomuto programu cíleně věnovat některé disponibilní hodiny.

Vnímáme, že v této oblasti máme stále mnohé příležitosti pro rozvoj žáků i pedagogů. Podpora měkkých dovedností pedagogů je jednou z klíčových sfér, jimž se dlouhodobě věnujeme.